

Η Μάνα μας εορτάζει - Του Μυργιώτη Παναγιώτη

[/ Γνώμες](#)

Τα χρόνια περνούν, οι εποχές αλλάζουν. Μερικά πράγματα μένουν αναλλοίωτα εις το πέρασμα του χρόνου. Ιδέες, ιδανικά. Πρόσωπα αγαπημένα χαράζουν εις την καρδιά μας γράμματα ανεξίτηλα.

- Γράφει ο Μυργιώτης Παναγιώτης, Μαθηματικός

Μάνα, μητέρα, μάμμη μαμά ή μάδερ (για τους προχωρημένους) είναι το ίδιο όνομα. Μάνα. Μια λεξούλα των τεσσάρων γραμμάτων και πόσα πράγματα δεν γεννά μέσα μας. Πόσες και πόσες αναμνήσεις δεν ξεπηδούν εις την μνήμη μας. Πρόσωπο, η μάνα, από τα πλέον αγαπημένα. Με πολλαπλούς ρόλους και της ανιδιοτελούς αγάπης. Η πιο αγνή και πραγματική εις τον κόσμο είναι η μητρική αγάπη για τα παιδιά της.

Μάνα ο υιός, μάνα ο γέρος, μάνα ακούς σε κάθε μέρος. Τι όνομα γλυκό και ιερό. Για εννέα ολόκληρους μήνες τρέφει και κουβαλάει εις τα σπλάχνα της το έμβρυο, τον καρπό της μίξης του άνδρα και της συζύγου του. Καρπό ευλογημένο από τον Θεό εις το Ιερό μυστήριο του γάμου και επιστέγασμα της αγάπης του ενός των συζύγων προς τον άλλο σύζυγο.

Για εννέα μήνες μάνα και έμβρυο αλληλοεπιδρούν. Τα αισθήματα της μάνας χαρά, λύπη, στεναχώρια γίνονται αντιληπτά από το παιδί, βιώνει και αυτό τα ίδια αισθήματα. Ένα σκίρτημα του βρέφους σκορπά χαμόγελα χαράς εις την μάνα και δια αυτής εις τον πατέρα και την υπόλοιπη οικογένεια.

Το πρώτο πρόσωπο το οποίο θα αντικρύσει το μωρό θα είναι το χαρούμενο πρόσωπο της μάνας εις την οποία θα χαρίσει το πρώτο του κλάμα. Την πρώτη αγκαλιά, το πρώτο χάδι, τα πρώτα λόγια από ποιον θα τα αισθανθεί το νεογέννητο;;. Από τη μάνα φυσικά. Την πρώτη απορία, επιτυχία ή αποτυχία σε ποιόν απευθυνθήκαμε και τα εκμυστηρευτήκαμε ;;. Η μάνα το ασφαλές καταφύγιο. Εις την γλυκιά της αγκαλιά βρίσκαμε το ασφαλές και σίγουρο λιμάνι. Ο λόγος της ως βάλαμο δρούσε εις την αγνή μας καρδιά. Κυματοθραύστης εις την πατρική λογική, έδινε λύσεις εκεί που φαίνονταν ότι δεν υπήρχαν.

Το ιερό της πρόσωπο ύμνησαν ποιητές και συγγραφείς, τραγούδησε η λαϊκή μούσα, το σεπτό πρόσωπό της ζωγράφησαν ζωγράφοι και σμίλευσαν γλύπτες και αγαλματοποιοί. Όλοι μας μιλάμε και την ευχαριστούμε για τις θυσίες που έκανε για μας .Πόσες φορές δεν ξενύχτησε άγρυπνη εις το προσκέφαλο μας όταν μικρά αρρωσταίναμε ή πόσες φορές δεν ξενύχτησε να μας περιμένει αργοπορημένους από βραδινές εξόδους ή καθυστερημένους από το σχολείο ή την εργασία. Άγρυπνος φρουρός να μη πάθουμε κάποιο κακό εις το παιχνίδι ή η αγωνία της να προετοιμαστούμε για τα μαθήματα της επόμενης ημέρας. Να ξυπνήσει γρήγορα το πρωί για να ετοιμάσει το πρωινό ή για να μας δώσει κάτι για το διάλειμμα του σχολείου ή της εργασίας. Όλα έπρεπε να τα προβλέψει και να τα ετοιμάσει. Να φροντίσει για την τακτοποίηση του σπιτιού, το μεσημεριανό ή και το βραδινό της οικογένειας. Εις την εργασία της να είναι εις την ώρα της ξεκούραστη και αποδοτική.

Αν ο πατέρας για λόγους εργασίας έφευγε εις τα ξένα, σύνηθες φαινόμενο παλαιότερα, η μάνα αναλάμβανε και τον ρόλο του πατέρα. Να μεγαλώσει τα παιδιά και μάλιστα να τους δώσει παιδεία Χριστού και νουθεσία πατριωτική έπρεπε να διαθέσει πολύτιμο χρόνο χωρίς να παραμελήσει και τις γεωργικές εργασίες και τα ζωντανά της οικογένειας. Άθλος πραγματικός, χωρίς να χάσει την καλή διάθεση και χωρίς να διαμαρτύρεται. Οι κίνδυνοι εκτροχιασμού των νέων πάντοτε υπήρχαν και θα υπάρχουν. Τότε και σήμερα έχει πολλά προβλήματα-προκλήσεις να αντιμετωπίσει. Είναι ο στυλοβάτης της οικογένειας και άμεσος συνεργάτης του αρχηγού και συζύγου της. Μαζί ο άνδρας και η γυναίκα, ως σύζυγοι ευλογημένοι από τον Θεό, αντιμετωπίζουν τα προβλήματα των παιδιών και της οικογενείας.

Δικαιολογημένα, λοιπόν, την ύμνησαν ποιητές και συγγραφείς. Ας αναφέρουμε λίγα κείμενα.

Άγγελος Βλάχος Η καρδιά της μάνας Ένα παιδί, μοναχοπαίδι, αγόρι, αγάπησε μιας μάγισσας την κόρη. – Δεν αγαπώ εγώ, του λέει, παιδιά, μ’ αν θέλεις να σου δώσω το φιλί μου, της μάνας σου να φέρεις την καρδιά να ρίξω να τη φάει το σκυλί μου. Τρέχει ο νιος, τη μάνα του σκοτώνει και την καρδιά τραβάει και ξεριζώνει. Και τρέχει να την πάει, μα σκοντάφτει και πέφτει ο νιος κατάχαμα με δαύτη. Κυλάει ο νιος και η καρδιά κυλάει και την ακούει να κλαίει και να μιλάει. Μιλάει η μάνα στο παιδί και λέει: – Εχτύπησες, αγόρι μου; και κλαίει!

Μαρία Πολυδούρη “Μητέρα μου”. Μητέρα μου, πόσο μου λείπεις τώρα πού πνιχτικό, βαθύ σκότος θαγίνηστη μάταιη ζωή μου πού’δλο σβήνει... Άχ, πώς μου λείπεις σέ μία τέτιανώρα. Μητέρα μου, πόσο μου λείπεις τώρα πού πνιχτικό, βαθύ σκότος θαγίνηστη μάταιη ζωή μου πού’δλο σβήνει... Άχ, πώς μου λείπεις σέ μία τέτιαν ώρα.

Στέλιος Σπεράντσας “Η μανούλα” Ποιός την κούνια μας κουνάει, όταν είμαστε μικράκια; Ποιός χαμογελά στο πλάι και γλυκά μας λέει λογάκια και τον ύπνο προσκαλεί; Η μαμά μας η καλή! Τα μαλλιά μας ποιός χτενίζει; Ποιός μας καμαρώνει, αλήθεια; Ποιός παιχνίδια μας χαρίζει; Ποιός μας λέει τα παραμύθια στη φωτίτσα μας σιμά; Η γλυκιά μας η μαμά! Κι όταν κάποτε ένα στόμα κάτι με θυμό μας λέει, κι όταν παρακούμε ακόμα, ποιός πονεί και σιγοκλαίει κι έχει πίκρα στην καρδιά; Πάντα η μάνα μας, παιδιά!

Ιωάννης Πολέμης “Ο αποχαιρετισμός της μάνας” Μισεύεις για την ξενιτιά και μένω μοναχή μου, σύρε παιδί μου στο καλό και σύρε στην ευχή μου. Τριανταφυλλένια η στράτα σου, κρινοσπαρμένοι οι δρόμοι, για χάρη σου ν’ ανθοβολούν και τα λιθάρια ακόμη. Τα δάκρυστά μου να γεννούν διαμάντια σ’ ό,τι αγγίζεις και το ποτήρι της χαράς ποτέ να μη στραγγίζεις. Να πίνεις και να ξεδιψάς

και να 'ναι αυτό γεμάτο, σα να 'ναι η βρύση από ψηλά κι εσύ να 'σαι από κάτω. Εκεί, παιδί μου, που θα πας, στα μακρινά τα ξένα, δίχτυα πολλά κι οξόβεργες θα στήσουνε για σένα. Παιδί μου, αν εμένανε πάψεις να με θυμάσαι, με δίχως βαρυγκώμηση συχωρεμένος να 'σαι. Κι αν πάλι το φτωχό καλύβι μας, ντροπή σου φέρνει, ωστόσο και πάλι θα 'μαι πρόθυμη, συχώρεση να δώσω. Μ' αν την πατρίδα απαρνηθείς που τη λατρεύουμε όλοι, να 'ναι η ζωή σου, όπου κι αν πας, αγκάθια και τριβόλοι.

Νικηφόρος Βρεττάκος "Μάνα και Γιος" Στης ιστορίας το διάσελο όρθιος ο γιος πολέμαγε κι η μάνα κράταε τα βουνά, όρθιος να στέκει ο γιος της, μπρούντζος, χιόνι και σύννεφο. Κι αχολόγαγε η Πίνδος σαν να 'χε ο Διόνυσος γιορτή. Τα φαράγγια κατέβαζαν τραγούδια κι αναπήδαγαν τα έλατα και χορεύαν οι πέτρες. Κι όλα φώναζαν: "Ίτεπαίδες Ελλήνων ...".

Γεώργιος Βερίτης "Μάνα γλυκυτάτη" (΄Απαντα ΠΟΙΗΜΑΤΑ, Εκδόσεις ΔΑΜΑΣΚΟΣ, Αθήναι, 1968) Θέ μου, να κάμω σε Σένα θερμή προσευχή! Θέ μου, η αγάπη Σου ας είν' πιο βαθιά, πιο γλυκιά για τη Μάνα! Μέσα της κάμε ν' απλώνεται πάντα η δική Σου γαλήνη, και στις πληγές της καρδιάς της η χάρη Σου βάλαμο ας γίνη. Μάνα γλυκύτατη, Μάνα ουρανόσταλτη, ατίμητη Μάνα!

Γ. Βιζυηνός «Πως να πειράξω τη μητέρα» Πως να πειράξω τη μητέρα να κάμω εγώ να λυπηθεί, που όλη νύχτα κι όλη μέρα για το καλό μου προσπαθεί; Πως ν' αρνηθώ ή ν' αναβάλλω ό,τι ορίζει κι απαιτεί, αφού στη γη δεν έχω άλλο κανένα φίλο σαν κι αυτή; Αυτή στα στήθη τα γλυκά της με είχε βρέφος απαλό με κάθιζε στα γόνατά της και μ' έμαθε να ομιλώ.

Οδυσσέας Ελύτης: Κι ένα τέταρτο μητέρας αρκεί για δέκα ζωές, και πάλι κάτι θα περισσέψει που να το ανακράξεις σε στιγμή μεγάλου κινδύνου.

Η θέση της μάνας κατέχει ξεχωριστή θέση εις το δημοτικό τραγούδι. Η ελληνική φυλή με τις αθάνατες παραδόσεις έχει ανεβάσει εις το υψηλότερο βάθρο της οικογένειας, της κοινωνίας αλλά και της πατρίδος και της θρησκείας την μάναγια την αγάπη της παρακινεί εις τα τίμια, εις τις ηθικές αξίες και εις τον πατριωτικό φρονηματισμό. Για τον λόγο αυτό το δημοτικό τραγούδι στολίζει με τους πιο όμορφους στίχους το ενδιαφέρον και αγάπη της μάνας για τη κλέφτικη ζωή, για τον ξενιτεμό, τον έρωτα, τον γάμο και τον θάνατο του παιδιού της.

ΕΙΣΤΗΝ ΚΛΕΦΤΙΚΗ ΖΩΗ

Ο κλέφτης του βουνού στο τραχύ λημέρι του θυμάται τη μανούλα του και ρωτάει
τα δέντρα του δάσους:

«Ακούω τα δέντρα και βογγούν και τις οξιές και τρίζουν

Έκατσα και τα ρώτησα γλυκά σαν τη μανούλα»
Άλλο τραγούδι χαρακτηρίζει μαύρη τη ζωή του κλέφτη:
«Μαύρη ζωή που κάνουμε εμείς οι μαύροι κλέφτες
με το ντουφέκι αγκαλιά σαν το παιδί η μάνα»

Αντίθετα, του Κίτσου η μάνα θέλει να πάει στα κλέφτικα λημέρια να δει το γιο της
και τα βάζει με τα στοιχεία της φύσης που δεν της το επιτρέπουν.

«Του Κίτσου η μάνα κάθονταν, στην άκρη στο ποτάμι,
με το ποτάμι μάλωνε και το πετροβολούσε.

– Ποτάμι, για λιγότεψε, ποτάμι, γύρνα πίσω,

για να περάσω αντίπερα, στα κλέφτικα λημέρια»

Και εις το γνωστό τραγούδι «Τα παιδιά της Σαμαρίνας» ο κλέφτης που πεθαίνει
σκέφτεται τη μάνα του να μη πικραθεί από το θάνατό του και παραγγέλλει εις
τους συντρόφους του, τα κλεφτόπουλα:

«Κι αν σας ρωτήσει η μάνα μου, η δόλια η αδελφή μου,
μην πείτε πως σκοτώθηκα, πως είμαι λαβωμένος.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΞΕΝΙΤΕΜΟ

Η μοίρα πολλών ανθρώπων τους οδήγησε εις την ξενιτειά. Δύσκολες οι εποχές, τα
ταξίδια κουραστικά πολυήμερα. Χωρίς δρόμους, χωρίς συγκοινωνιακά μέσα
λεωφορεία, τραίνα και αεροπλάνα. Παρά μόνο πεζοπορία και караβάνια ζώων. Οι
τόποι φάνταζαν μακρινοί και ο ξενιτεμός φαρμάκι.

Συγκινητική η ώρα του αποχαιρετισμού με την ευχή της μάνας.

– «Θα φύγω, μάνα, και μην κλαις και δος μου την ευχή σου
κι ευχήσου με, μανούλα μου, να πάω καλά στα ξένα.

– Παιδί μου, πάαινε στο καλό, κι όλοι οι αγιοί κοντά σου».

Προτού να περάσει ο κερατζής (ίσως ο Ρόβας), να πάρει το γιο της για τα ξένα, η
μάνα ετοιμάζει να ψήσει ψωμί για το ταξίδι:

«Με πόνους βάνει το νερό, με δάκρυα τ' αλεύρι

και με τους αναστεναγμούς φωτιά βάνει στο φούρνο.

– Φούρνε μ', μην κάψεις το ψωμί, στην ώρα μην το βγάλεις,
για να περάσει ο κερατζής, να μείν' ο γιος μου πίσω»

ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΓΑΜΟ

Η μάνα δένεται με την ερωτικό πόνο του παιδιού της. Ο έρωτας εις το δημοτικό
τραγούδι είναι αγνός και δεν ευτελίζεται. Πρωταγωνιστής, συνήθως, είναι η
κόρη. Και σε άλλο Ηπειρώτικο τραγούδι η κόρη ζητάει το γιατρό, για να της
γιατρέψει τον ερωτικό καημό.

«Δεν μπορώ, μανούλα μ', δεν μπορώ, σύρε να φέρεις το γιατρό
Αγάπησα, μάνα μ', αγάπησα, πικρά η δόλια το μετάνιωσα.

Φέρτονε, μανούλα, το γιατρό να μου γιάνει τον καϋμό»

Αν τύχει η κόρη κι έχει κρυφό κάποιο ερωτικό δεσμό, η μάνα που ξέρει καλά την καρδιά της καταλαβαίνει καλά. Η Μαλάμω που γυρίζει απ' τη βρύση δικαιολογεί πώς έσπασε τη στάμνα της:

- «Μάνα μ', παραπάτησα και τη στάμνα μου την τσάκισα.
- Δεν είναι παραπάτημα, μόν' είν' αντρός αγκάλιασμα».

Όσο αγαπάει η μάνα την κόρη, άλλο τόσο αγαπάει και το γιο της, που είναι το καμάρι της.

«Από τη γης βγαίνει νερό κι απ' την ελιά το λάδι,
κι από τη μάνα την καλή βγαίνει το παλληκάρι».

Συγγενικά με τα ερωτικά τραγούδια, είναι και τα τραγούδια του γάμου, γιατί εκφράζουν κι αυτά τα ίδια συναισθήματα. Είναι τραγούδια της χαράς και συνοδεύονται με ευχές και με παινέματα για τους νεόνυμφους. Μέχρι να φτάσει η χαρούμενη αυτή στιγμή, από χρόνια η μάνα ετοίμαζε τα προικιά της κόρης της.

«Τρεις χρόνους ράβουν τα προικιά και τρεις τα πανωπροίκια
και τα κρυφά της μάνας της λογαριασμό δεν έχουν».

Τα τραγούδια της χαράς δεν παραλείπουν να υπογραμμίσουν και την πίκρα του χωρισμού.

«Αφήνω γεια, μανούλα μου, αφήνω γεια, πατέρα»

Ανάμεικτα συναισθήματα χαράς και λύπης και η μάνα δίνει την ευχή της:

«Είκοσι χρόνια πότιζα μηλίτσα στην αυλή μου,
τώρα που μου την πήρανε, ας πάει με την ευχή μου».

Τα παράπονα όλα για την αποτυχία του γάμου της κόρης τα φορτώνεται η μάνα:

«Θέλω να πάω στη μάνα μου, να πάω στα γονικά μου».

ΕΙΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ

Εκεί που ξεχειλίζει η μητρική οδύνη και φτάνει στο απόγειό της είναι για το θάνατο του παιδιού της. Πονάει και θρηνεί η μάνα περισσότερο από κάθε άλλον.

«Αν δε φουσκώσει η θάλασσα, ο βράχος δεν αφρίζει.

Αν δε σε κλάψει η μάνα σου, ο κόσμος δε δακρύζει».

Στα μοιρολόγια ξεχύνεται ολάκερος ο ψυχικός πόνος της μάνας:

«Εσύ, παιδί μου, κίνησες να πας στον κάτω κόσμο,
κι αφήνεις τη μανούλα σου πικρή, χαροκαμένη.

Παιδάκι μου, τον πόνο σου πού να τον απιθώσω;».

Η μάνα σκέφτεται ακόμη και το δικό της πρόωρο θάνατο. Τρέμει και ανησυχεί πώς θα βιώσουν αυτό το ενδεχόμενο θλιβερό γεγονός τα παιδιά της:

«Με τι καρδιά, με τι ψυχή, θα πάω εγώ στον Άδη,
ν' αφήσω τα παιδάκια μου, να κλαιν αυγή και βράδυ;
Να κλαίνε, να φωνάζουνε. μανούλα μ', πού να είσαι;

βαριά αποκοιμήθηκες κι εμάς δε μας θυμάσαι».

Η καρδιά της μάνας με την πάροδο του χρόνου δεν έχει αλλάξει. Πάντα συμπονετική συμπαραστάτης εις τα βλαστάρια της, τα βλέπει πάντα μικρά, φροντίζει να μη κρυώσουν, να μη αργήσουν. Βοηθός των ως την τελευταία στιγμή της ζωής της. Να προσφέρει. Να ξεκουράσει τα κουρασμένα παιδιά της και τα εγγόνια της, τα οποία οι γονείς των είναι κουρασμένοι.

Πάρα πολλά θα μπορούσαμε να γράψουμε για αυτό το υπέροχο, ιερό πρόσωπο την Μάνα και μάλιστα την Ελληνίδα μάνα. Για αυτή την καταπληκτική Ελληνίδα μάνα και για κάθε μάνα καθιερώθηκε μόνο μια μέρα κάθε έτος για να εορτάζεται. Της αξίζει να εορτάζεται κάθε μέρα για την τεράστια προσφορά της. Πολύ σημαντική, καθοριστική η συμβολή της Μάνας εις την ανάπτυξη και εις την πορεία του καθενός μας εις την ζωή.